

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vádeken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 271.

TOLLHEGYEN.

— július 17.

(Embervadászat.) Micsoda hajsza folyik most Polónyi Géza ellen! Akinek kifogásai vannak ellene, még azoknak a rokonszenvét is kell, hogy megnyerje. A haladók, bukott szabadeivűek, szabadgondolkodók nemzetiségiek koalíciója tör ellene ádáz dühvel. Kell abban értéknek rejlenie, a kit ez a banda gyűlöl.

(Olay kilép) Olay ur megint olaj at csöppent a tüzre. Kilép a függetlenségi pártból, mert nem engedték neki, hogy Barabás ellen és Eötvös Károly mellett korteskedjék. Hogy ne korteskednék ő a függetlenségi párt egykori elnöke mellett? mondja ő. A függetlenségi párt egykori elnöke mellett — ugyebár? a ki azóta tagja lett a 67 es újpártnak? Ezen érdekes leleplezéssel is szolgál Olay. Előadja, hogy Barabás Béla és Márkus József megegyeztek abban, hogy bármelyikük győz az Erzsébet városban, mandátumát átadja Eötvös Károlynak. Barabás feledékenységet ugyan megmagyarázza ez a furcsa paktum, mely nem egyéb, mint a jóhiszemű választók bizalmával való bűnös visszaélés, Olay azonban abban látja a bünt, hogy most Barabás mégis föllép Eötvös Károly ellen. Pedig ennek a paktumnak nem az a turpisága, hogy megszegték, hanem az, hogy megkötötték. Ugyan micsoda ármányt szőnek még a szegény haza ellen, hogy olyan nagy szükség lesz Eötvös Károlyra?

(A váci éhezők.) A váci éhség-sztrájk szerencsésen véget ért. Az éhezők foglyok és a fogház igazgatósága megbocsátottak egymásnak. Az igazgató megint találat, a foglyok újra esznek. Hej! ha ily könnyen lehetne megoldani azon magyarok akaratlan éhség-sztrájkját, a kik semmi okot sem adtak arra, hogy börtönbe kerüljenek! Az ilyen fogházi éhség-sztrájkok ellen különben igen hathatós módszert tudnánk ajánlani. Tessék az önkéntes Succik elé tenni egy sült libát salátával, egy fél liter bort, egy foszlós bélu cipót, meg két virgónia szivart. Aztán csukják be az ajtót és nézzenek utána három nap mulva, hogy mit csinálnak. A liba akkorára bizonyára — megtöri az éhség sztrájkot...

Gazdasági kérdés, — nem politika!

A „Szabadság“-nak írta: Dr. Bródy Ernő, orszgy. képviselő.

— július 17.

Abban a mozgalomban, mely az országban megindult, a magyar ipar felvirágoztatására, a magyar társadalomra és a magyar ipar s kereskedelemre nagy jelentőségű szerep vár.

Évtizedek óta be kellett törödni abba a ténybe, hogy a magyar állam politizál akkor, mikor a magyar ipar és kereskedelem érdekeiről van szó.

A közjogi kapcsolat, mely Magyarország és Ausztria között fennáll, a gazdasági kérdést politikai kérdéssé játszotta át és fejlődött az a természetellenes helyzet, hogy a magyar állam nem azt nézte, mit kell tennie a magyar ipar megerősítése érdekében, hanem azt kérdezte: mit szól ehhez Ausztria? A vámterület közösségének fenntartása lett az a bálvány, amelyet a magyar állam életének intőzői körül imádtak. Mondhatnám azt is, hogy mesterségesen elnyomtak minden törekvést, mely a magyar ipar felvirágoztatását célozta, de ha ezt nem is mondom, annyi bizonyos, hogy megátalkodott merev passiv rezisztenciával nézték „Osztrák“ ipar elbizakodott, gögőssé fejlődését, a hazai kézmű és házi iparnak végelgyengülésben való haldoklását, az iparosok és kereskedők tönkretételét, elszegényedését, bukását.

Miért politikai kérdés az, hogy Magyarországon cserezzon a timár, gyaluljon az asztalos, fonjanak a szövészekeken?

Miért politikai kérdés az, hogy füstölögjenek a gyárkémények? Mi köze a politikának ahhoz, hogy a magyar iparos milyen anyaggal, szerszámmal dolgozik és milyen portékát ad a fogyasztó kezébe a kereskedő?

Vizsont miért dolgozzék a szürszabó, a takács, a csizmadia is, mikor vevőjéhez betoppan a mézes-szajú osztrák vigéc s az idegen cafatot olcsóbban kínálja.

A gazdasági önállóság természet-szerű feltétele az állami létnek. Tizedrangú operette államok is önállóan rendeznek be és maguk alkotják meg vámtarifájukat. Még Szerbia is önálló! Magyarország pedig az osztrákok rabszolgája.

A törvényhozási szervezetnek kellett összeroppannia és az alkotmánynak kellett rombadólnie, hogy felismerhetővé legyen az örök igazság: Állítsuk fel a vámsorompókat a magyar iparért!

Amde a magyar államtól nincs remélni valónk, jöjjön helyére a társadalom felbuzdítása és fogadalma. A magyar társadalom alkossa meg az önálló vámterületet. Törvény nélkül és vám nélkül a lelkekben állítsuk fel a vámsorompókat. Ennek a tarifának csak egy tétele van: magyar ipareinket adunk el és magyar árut vásárolunk. A forgalomba csak honi gyártmány kerüljön, a kereskedő ne tartson külföldi portékát, a fogyasztó ne vegyen

idegen rirgy-rongyot s az iparos ne dolgozzék külföldi nyers anyaggal.

A magyar társadalom most kimondta: idáig nem törődünk azzal, hogy magyar árut veszünk-e, de ezentul csak honi termékeket vásárolunk. A lenézett magyar árut fogják ezentul keresni — a kereskedők és iparosokon mulik, hogy meg is találják. Ha a kereskedők és iparosok rétegének minden egyes tagja tudatára jő annak, hogy boldogulásának kulcsát önmaga tartja a kezében, ha az egyéni sérelmeket alárendeli az egyetemes köz érdekének és egy nagy impozáns mu kaképes testület visszhangozza örömmel a társadalom szózatát: a földből fognak kinőni a vámsorompók és az égből lesujtani a villámok, amelyek agyon-esapják a közös vámterületet és talpra állítják a magyar ipart.

Politikai hírek.

— **Polónyi és a kabinet** Különböző lapokban többször ismétlődött azon hír, hogy szakrak a rendeletnek a végrehajtásában, mely a képviselőházban interpelláció tárgyá lett, a „Világ-szabadság“ lefoglalása ügyében) a minisztertanács állapodott meg. A valóság az, hogy ez az ügy, melyre nézve a kabinet tagjai és az igazságügyi miniszter köz utólagos nézeteltérések nem forognak fenn, a minisztertanács előtt soha meg nem fordult s így tehát az ehhez fűződő személyi kombinációk is önmaguktól elesnek.

— **A szünet.** Képviselői körökben nagyon áhitozzák már a szünetet. Befejezett tényként kolportálják, hogy a tiszteit Ház július végéig befejezi tanácskozásait s aztán megkezdődne a nyári szünet, amely az eddigi dispoziciók szerint október tizenhatodikáig eltartana.

— **A lippai választás.** A lippai kerületben ma volt a választás. Éstig leadtak Daniel Tibor báró alkotmánypártira 878, Heinrich Elek függetlenségire 351 és Marta Ferenc román nemzetiségire 252 szavazatot.

— **Megüresedő kerület.** Félhivatalosan jelentük, hogy a hivatalos lap holnap száma közli Sebess Dénes országos képviselőnek ítélőtáblai bírónak történt kinevezését. Sebess Dénest az igazságügyminiszteriumba rendelik be szolgálati feladatra, ahol az erdélyi ügyek vezetője lesz. Dr. Sebess kinevezésével a Marosvásárhely egyik kerülete válik igazdátlanú — egyidőre.

Kovács József nyilatkozata.

— július 17.

Kovács József polgármester nyilatkozatot ad ki a Boda-ügyben. Azt szóról-szóra közölik, annyit jegyezve meg, hogy e tárgyban írott fejtegetésünket az nem gyöngíti meg. Az ügy teljes tisztázására egyrészt a város közgyűlése, másrészt a függetlenségi-párt van hivatva. Leginkább tisztázná azon-

ban a helyzetet Kovács József polgármester ur levelének a közlése. Arra van égető szükség.

A nyilatkozat itt következők:

Boda Dezső debreceni hivatását kezdettől fogva tévesen tárgyalták a lapok. — De bár sokszor érintette ez a tárgyalás az én eljárásomat is, folyton tartózkodtam beleszólani ama tárgyalásba, mert nem akartam feltokolni a Boda D. védőjének és mert a magam eljárásának helyességéről illetékes férfiak nyilatkozata alapján is feltétlenül meggyőződve, — nyugodt voltam.

Andrássy Gyula gróf ur nyilatkozatával — a mely szerint megállapította, hogy Boda nem politikai missiót vállalt s végzett Debrecenben, hanem kinyomoztatni volt hivatva a Kovács Gusztáv elpáholatásának tetteseit, — befejezettek lehetnek tekintem az ügyet, mert abból minden higgadt gondolkodású ember következtetést vonhat az általán alásírtott átiratra nézve is. De mert a városi tanács — s különösen én provokálva vagyok a nyilatkozattételre — s ez a provokáció egyik helyi lapban egy higgadt s tárgyilagos közleményben olyan hangon történi, mely igényt tarthat komoly méltánylásra, gróf Andrássy belügyminiszter ur ó nagy méltóságának halás elismeréssel fogadott tetteit kijelentését szabad legyen az alábbiakkal pótolnom — a Boda-ügyet a magaválóságában feltárnom.

Hogyan jutott Boda Dezső Debrecenbe? Mit tett itt ő olyan, amit tudunk avagy tudni vélünk?

Kovács Gusztávnak — az alkotmány ellenes kormány által ide főispánúá kinevezett pénzügyi hivatalnoknak január 2-án a vasúti pályaházban s azán az utcán való meggyötörése miatt jött ide.

Ha helyesen distinguálunk, nem is ezt a szó kell használnom, hogy „jött” hanem azt hogy „küldetett”. Mert figyelembe kell vennünk hogy ő államrendőrségi tisztviselő volt s oda kellett mennie, ahova küldetett. Kérdés csak az lehetett előtte, vajjon hivatalos kötelességeihez tartozott éppen itt Debrecenben egy oly nagyban vélt bűntényt vagy esetet kinyomoztatni. De a mikor ez a debreceni eset olyannak volt innen feltelefonálva, hogy ezt ott a forradalom kitörésének hitték — talán akkor egy rendőrszt nem is tehetett fel magáról azt a kérdést.

Hanem mi, úgy mint akkor, úgy most is feltéhetjük azt a kérdést, vajjon szükség volt-e fővárosi államrendőrségre pláne az én hivatalos sürgönyöm után, melyben az incidens elmultával a város nópét nyugodtnak jelenttem s a sajnálatos esemény tettesei kinyomozására vonatkozó intézkedések megtételét is jeleztem? Mert hiszen van nekünk is rendőrségünk, amely hivatva is van, képes is, tartozik is a rendet fenntartani, a rendbontókat kinyomozni, megbüntetni? de az a kérdés nem Bodához, hanem az akkori kormányhoz volt volna intézhető, Bodát nem terhelheti.

Tehát január 4-én leérkezett Boda s fellépett itt úgy, ahogyan neki meghagyva volt.

De nem mulasztotta el mindenek előtt nélem jelentkezni s igazolván magát, sietve kijelenteni, hogy a város autonómiáját nem forja sérteni, hanem tisztán a sajnálatos eseményt fogja kinyomoztatni.

Igy is kifogásoltam kiküldetését, azt is értésére adván, hogy a mi rendőrségünk képes teljesíteni a nyomozást, sőt azt meg is kezdte s arra a tanács is utasította.

Kifogásoltam a roppant karhatalmi erő is, melyet magával hozott, de mindezekkel szembeállni nem volt erőnk s Boda ur megbízására utalt s átvette a nyomozás vezetését.

Ha immár kérdésessé tételtem, — ám szakértők állapítsák meg — vajjon tapintatosan vezettem-e azt, — de azt el kell mondanom, hogy midőn a letartóztatások eshetőségis káros következményeire utalva, kértém és intettem, hogy közegeit utasítsa óvatosságra — oda nyilatkozott, hogy azok kellő ok és bizonyíték nélkül nem tartóztathatnak le senkit sem. Hogy közegei — s a mi rendőri közegeink minő tévedéseket

követtek, vagy követhettek el, azt akkor megállapítani nem lehetett.

De azt már január 14 én megállapította Boda Dezső s ezt többek jelenlétében a táblaelnöki titkári szobában hozta tudomásra, hogy itt nincs forradalom továbbá, hogy arról sem lehet szó, mintha Kovács Gusztáv elpáholása előre tervezett cselekmény volt s hogy azt a városi tanács, vagy az uri, vagy a polgári osztály avagy valamely párt készítette elő s hogy abban ezek vettek részt — de sőt azt is megállapította, hogy azt csak apródonként összeverődött, aztán párszáz főre szaporodott csoport az akkori alkotmányos küzdelem hatása alatt felizzgatódva s a Kovács Gusztáv jelsége által felbátorodva követte el.

Ha azt nem Boda Dezső s nem az ő általa vezetett nyomozás állapította volna meg, hanem a mi rendőrségünk: úgy nem hitte volna el senki, hanem ránk fogta volna, hogy eltussoltuk a dolgot s városunk közönségének a nyakában maradt volna az a gyalázkodás, melyet az eset után nyakunkba zudítottak.

Nem lehet tehát letszadni, hogy Boda, illetve az általa vezetett nyomozás vétkességében erkölcsi hasznunkra volt.

De azt sem lehet tagadni, hogy a mi rendőrségünkbe új életet, feyzelmet honosított meg, s hogy nagyon practicus tanácsokat adott ennek a rendőrségünk fejlesztésére, a mi bizony nem lesz káros.

Most áttérek az ugynevezett levélre:

Kezdetben egy bizalmas magánlevélről, illetve egy oly levélről volt szó, mely Andrássy gróf urhoz íratott innen. De Bakonyi ur is ilyen levélről beszélt nekem, amikor én kérdeztem, hogy vajjon nem azon átiratról van-e szó, melyet Boda átiratára Bodához én írtam. A hírlapi vonatkozó közleményekre tehát nem reagáltam, mert sem magán bizalmas levelet, sem hivatalos átiratot Andrássy gróf urhoz nem írtam, sem alá nem írtam, Boda ur működéséről való véleményemet pedig soha senki előtt nem titkoltam.

A most gróf Andrássy ur által felolvasott levélalakú átirat pedig hivatalos átirat, a nes elzárva s annak hivatalos kiadományát én írtam alá.

Abban az átiratban vagy levélben azért nyílvánítottunk elismerést Bodának, mert megtartotta ígéretét, városi önkormányzati jogunkat nem sértette; köszönetet pedig azért nyilvánítottunk, mert — a fentiek szerint — az általa vezetett nyomozás mosta lezárult Kovács Gusztáv elpáholatása miatt ránk zudított pszichológusokat. Ezek amaz átiratban határozottan így vannak kifejezve, s ezek miatt kárhovatást nem érdemel sem én, sem a tanács. Az is megköszönve van amaz átiratban, hogy rendőrségünkre vonatkozóan utmutatást kaptunk Boda urtól. Közvetlenül mondván ezt azon a vacsorán kaptuk, mely éppen e végett, a tárgyalás folytatása végett volt összehívva. Mondhatom ezért semmi érdemkellengérezést én — avagy tanácsársaim a magunk részére nem kerültünk, nem kaptunk Boda urtól semmiféle kedvezményt — s általában semmit s nem is várunk.

Ez a tiszta tényállás.

S most kérem, tárgyalja be mindenki, legyen bár debreceni avagy nem debreceni ember, hogy mi nincs itt helyesen téve.

Állapítsa meg, mi következett volna abból, ha Boda Dezső urnak ama sajnós esemény tettesei kinyomozása tekintetében ellenállottunk volna? — Avagy mondja meg, hol sértette Boda a mi városi önkormányzatunkat, avagy hol akadályozott minket a kormányos küzdelemünkben?

Ne dicskedjenek azok, a kik tüztávolon is tud állanak, hogy a tűz öket nem égette meg — de ne is vádolják azokat, a kik a tűzben vagy mondjuk a tűz mellett állottunk még pedig „passzív resistenciában” — azzal, hogy megperzselték, ne vádolják legalább addig, míg alaposan meg nem győződtek arról, hogy többé vagy kevésbé megpörzsölődtek.

Nekem nem lehetett meggondolatlanul s nem lehetett a népszerűséget vadászva járni el, hanem eskü szerinti kötelességem

folytán is az egész város érdekeit szolgálom. Ehez kepest nem lehetett a Boda missióját másnak minősítenem, mint a mi nek a miniszteri leiratban írva Boda által élőszóval mondva lett, a Kovács Gusztáv féle eset kinyomozására irányított rendőri intézkedésnek. És valóban az volt. Többet mondanom felesleges. Debrecen, 1906. július 16. Kovács József polgármester.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— július 17.

A képviselőház mai ülésének szenzációja volt Polónyi igazságügyminiszter beszéde. — Játszva végzett az ellene intézett gyanúsán tervszerű hajszával. Ez az ő sikerének a napja volt.

Tudósításunk itt következők:

Justh Gyula elnök: Az ülést megnyitja.

A jegyzőkönyv bitelesítése után

Elnök: Jelenti, hogy Olay Lajos lemondott bíráló bizottsági tagságáról.

Miután azonban erről a bizottsági tagságról lemondani nem lehet, a Ház a lemondást nem veheti tudomásul.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter bemutat egy jelentést.

Elnök jelenti, hogy Visontai Soma egy sürgős interpellációt terjesztett be.

Elnök a sürgősséghez hozzájárul s így a Ház háromnegyed 3 órakor áttér az interpellációra.

Szentiványi Árpád a második bíráló bizottság elnöke jelentést tesz a mandátumok megvizsgálásának eredményéről.

Miksa Imre, mint a VI-ik bíráló bizottság tagja leteszi az esküt.

Bizony Ákos a VIII-ik bíráló bizottság nevében tett jelentést. Jelenti, hogy a bizottság Kovács Pál feljelentése ellenében megállapította, hogy báró Jungnenfeld Károly régen megszerezte a magyar állampolgárságot és a magyar nyelvet eléggé bírja.

Elnök utólag rendutasítja tegnapi közbeszólásaiért (Derűlttség.) Melezer Gézát és Szerecsányi Jenőt. Azonkívül tisztázza kell egy kérdést. Ő szigorúan alkalmazza a házszabályokat. A házszabályokban nincs rá pont, hogy minden tárgya költségvetésénél külön általános vitát lehet rendezni. Lehet rá precedens, de ő precedenst nem respektál. Ha azonban a képviselőház a gyakorlat mellett foglal állást, az előtt meghajol, de ő maga nem respektálja a precedenseket. (Zaj.)

Polónyi Géza igazságügyminiszter: Azt hiszi, hogy elnök tulmegy a házszabályok rigorozus alkalmazásán, ha az első tételnél nem engedi meg az általános vitát. Hiszen ott van az első címben a miniszteri fizetés, a mi egy prima bizalmi kérdés. De különben a házszabályokban is lehet találni erre paragrafust. Idézi a 207, 208 és 209-ik szakokat. — Aztán meg külön előadja van minden tárgának és a minisztert nem lehet megfosztani attól, hogy itt vitába bocsátkozzék, mert tarthatatlan volna, hogy például a miniszter beszélhet, a Ház tagjai pedig nem.

Elnök: Csak egy megjegyzése van. A 208-ik szakasz értelmében nem lehet minden tárgánál külön általános vitát rendezni. Mert a költségvetés csak egy tárgy, az egyes tárgcak csak részletek. Amde tekintettel a közönségre, hajlandó az eddigi gyakorlatot respektálni és a tárgcak 1-ső tételénél általános vitát enged meg. De kéri a képviselőket, hogy az egyes tételeknél ne rendezzenek külön új vitákat.

Lengyel Zoltán: Szerinte a 208-ik szakasz határozatlan megengedi, hogy minden tárgánál általános vita is rendeztessék.

Elnök: Kifejti, hogy nem fogadhatja el Lengyel Zoltán magyarázatát.

Lengyel Zoltán: Kifejti, hogy az elnöknek olyan joga nincsen, hogy ő adja meg a szót, ő csak elvonhatja a szót.

Különben is ezelőtt is úgy magyaráztuk, tehát ne változtassuk meg álláspontunkat.

Következik

a vallás és közoktatásügyi tárca.

költségvetése.

Vajda—Vojvod Sándor: Bánffyval vitatkozik. Ha valaki nem magyarajku, azért lehet jó hazafi Sulyos vádakat mondott Bánffy, a mikor azt állította, hogy a nem magyar egyházak a vallástanítást magyar ellenes dolgokra használják. Visszautasítja ezt a perfid immunációt.

Felkiáltások: Rendre! Rendre!

Elnök: Vajdát rendreutasítja.

Zboray Miklós: Ráüt az asztalra. Hogy mer ilyet mondani! Ez nem járja. Piszok eljárás, a mit hetek óta csinálnak. Egyre merészebbek és szemtelenebbek lesznek.

Vajda Sándor: Maguktól tanultuk. (Zaj.)

Zboray Miklós: Ostoba! (Zaj)

Elnök: Zborayt rendre utasítja.

Vajda Sándor: Milyen botrányt csapnának, ha az önök egyházát támadnák? Ne üljön fel a Ház Bánffynak, a ki egy zsirema. (Derűtség.) A mi Tutsek megjegyzéseit illeti visszautasítja, hogy őket akarattuk ellenére Romániával azonosítják. Ne tegyék ezt, mert az iteni románoknak, Románia külföld. De egyébként meg kell jegyeznie, hogy a mi viszonyainkat nem lehet Romániával összehasonlítani.

Elnök: Kérem, méltóztassék szigoruan a tételhez ragaszkodni

Vajda Sándor: Külön engedélyt kér a Háztól, hogy egyéb észrevételeket is teheszen.

Elnök: Felteszi a kérdést.

A Ház az engedelmet nem adja meg.

Vajda Sándor: Kevesli a román egyházaknak adott segélyt. Kifogásolja a Kongrua körül követett eljárást: Söreimesnek tartja, hogy az egyházi statisztika összeállításához használt teakettőn az „oláh”-szó előfordul. Ha nem akarják az országot újabb mohácsi vésznek kitenni, ne támasszák fel a felekezeti háborúságot.

Jegyző: Tételként olvassa a költségvetést.

A Ház minden tételt megszavaz.

Elnök: Következik az

igazságügyi tárca

költségvetése.

Bizony Ákos előadó: A tárca költségvetését elfogadásra ajánlja.

Vázsonyi Vilmos: Beszédjét az ünneplés hangjával szeretne volna megkezdeni, de ettől el kell állania, mert azok a jelenségek, melyek az igazságügyterén igen rövid időn belül felmerültek, igen aggasztók. Az igazságügyminiszternek a sajtószabadság körül tanúsított eljárását a legjobb indulattal sem lehet szerencsésnek és a demokráciába gyökerezőnek mondani. Nagyon kevés különbséget talál a lefoglalás és az elkobzás, az éjjeli és a nappali ügyész között. Ez kateéter jogszoknak való. A miniszter ur a multkor nem a sajtószabadság, hanem az aratósztrájk kérdésében szavaztatta meg a Házat. Mert azt az érdekes kérdést vetette fel. Pedig az aratósztrájk ellen más védelmet biztosít a törvény. Az arató sztrájkolókat becsukják. Nem lehet egy rókáról kétféle lenyuzni, nem lehet tehát e cím alatt a darabontok mintájára habozni. A darabontokat az ország tapsai között ítélte el akkoriban az ügyvédi kamara. Szerinte azokat az eszközöket, melyeket eddig mindon uralmon levő párt alkalmazott a kisebbséggel szemben, össze kell törni, a kintő kamarát le kell rombolni. Nem lehet a szerencse forgandóságára bizni magukat, hiszen ez volt a szabadelvűpárt végzete. Hiszen rendkívül érdekes, hogy a darabontoknak nem kellett újabb drákói eszközöket teremteni, mert hiszen mindent készen találtak a szabadelvűpárt hagyatékában. Ez a kormány vesse el magától ezeket az eszközöket, mert nincs rája szüksége. Miféle szükség van azokra a mankókra annak, a ki nem sánta. Beszélnek a sajtó visszaéléséről. Hát lehet, hogy ilyenek vannak. Lehet, mert a társadalom minden rétegében vannak visszaélések, még itt is. Am de ne felejtsek el, hogy

a sajtótörvény tárgyalása alkalmával ugyanilyen közbeszólások a szabadelvűpárt részéről hangzottak el. És akkor az ellenzék óriási harcot vívott a szabadelvűpárt ellen. Az elkobzás a sajtó halálát jelenti. Annál veszedelmesebb ez a dolog, mert az ügyészek, kiket az igazságügyi miniszter „az én ügyészeimnek” nevezett, később mások ügyészei lehetnek.

*

(Távirati tudósítás.) **Vázsonyi**

Vilmos beszéde további során tiltakozik, hogy a lapokat elkobozzák. Óvakodni kell — ugymond, hogy az abszolút kormány rendeleteihez hasonló intézkedésekkel operáljunk, mert sok visszaélés történhetik. Az olyan sajtórendelet, mint a minőt a kormány kibocsátott, hasonló a kabinet noir intézményének létesítéséhez. Beszédét azzal végzi, hogy az igazságügyminiszter személye iránt érzett mélységes bizalmatlansága miatt a tételt *nem fogadja el*.

Kecskeméty Ferenc felszólalása után, aki személyes kérdésben emelt szót, **Polónyi igazságügyminiszter** válaszol **Vázsonyinak**; rámutat a sajtóban elharapódzott rossz modorra és türehtelen hangra. De nem is erre vet súlyt, hanem a tendenciára. Például **Vázsonyi** olyat állít, hogy a kormány kabinet noirt létesített. A legalávalóbb rágalom, mintha ezen kormány bármelyik elődjének nyomdokába lépne. Bármily nagy barátja a sajtószabadságnak, azon tételt nem állíthatja fel, hogy a sajtótermékek semmiféle körülmények között le nem foglalhatók. Idézeteket olvas fel 48-ból, amidőn a háboru idejében még be is szüntették a lapok megjelenését. Semmi hatalom nem fogja megakadályozni abban, hogy a magántulajdont, női becsületet és a nemzeti államot, ha a sajtó részéről éri támadás, megvédje.

Végül **Günther Antal** államtitkár kimutatja, hogy a kormány sajtórendelete Lányiétól lényegesen különbözik. Az ülés fél háromkor véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

Gazdálkodás.

(A vidéki városokban.)

— július 17,

Alig van város Magyarországon, melynek gazdálkodása körül botrányos szelek ne fujdogálnának.

Ma itt, holnap ott beszélnek rendellenességekről, visszaélés vagy mulasztásokról. Sajnos, hogy nagy számmal vannak ilyenek.

Kevés kivétellel majd minden vidéki városban vannak lappangó panamák, melyeket mindenki lát, de eljéjt senki sem veszi.

Csak akkor kapkodnak össze-vissza, mikor már a baj meg van, mikor egy két bűnbak beléesett már a pocsolyába.

Ha nem is vötkes mulasztás, de vastag tudatlanság az okozója a városok anyagi károsodásának.

Ha a pótdadó emelkedik, jajgat a polgárság.

Ha pedig a vidéki város nagyobb vállalatba kezd, akkor ott mindig büzlük valami.

A visszaélések tervszerűen megvannak csinálva az emberek ujjal mutogatnak azokra

a befolyásos emberekre, a kiket a vállalkozó okvetlen lekényerez, hogy eredményt elérhessen.

A visszaélés ördöge mindig itt ólálkodik, a közvagyon pedig dézsmálódik s a rablás ellen semmit sem lehet tenni.

A hiba tehát az emberekben van, a nyilvános ellenőrzés lanyha.

A városok ügyei azonban nagyon bizonyultak, melyek a bizottsági gyűlések elébe már jól kikészítve kerülnek s a bizottsági tagnak nincs annyi tudása, ítélőképessége, hogy belé tudna a dolog mélyébe pillantani.

A visszaélés előbukkan, mikor már rejtegetni nem lehet, vagyis mikor a károsodás már meg van.

A városok vezető embereit nálunk klikkek emelik a hivatalba: így ne is csudálkozzunk a mostani rossz gazdasági rendszeren.

A hivatalokban az ügyek ördögi összeviszszaságban hevernek.

Ne is várjunk javulást, míg ezeken segítve nem lesz.

—i—p

× **Uj rendbeosztás a vármegyén.**
A vármegye főjegyzője és aljegyzője ma délután értekezletet tartottak Kovacs Gyula alispán elnökele alatt, melyen a munka-beosztást állapították meg. A hivatalos ügyek vezetését a legnagyobb buzgalommal vezeti a tisztikar s a felgyűlemlett hátralékokat gyors kezekkel intézi.

Egyház és iskola.

A női kereskedelmi tanfolyamra a jelentkezések folyó évi augusztus hó 1—10 napjain délelőtt 10—12 óra között történnek. Jelentkezők részéről a legtöbb nyert iskolai bizonyítványon kívül még a születési bizonyítvány — keresztleve — is bemutatandó. Tandíj fejében 6 korona beíratási és 50 korona első félévi tandíj fizetendő a beiratkozáskor. Külön kedvezménykép a tandíj negyedévi részletekben is fizethető. Az érdeklődőknek közelebbi felvilágosítást szivesen ad az igazgatóság.

Értesítő. A debreceni ev. református főgimnázium értesítője az 1905—6. iskolai évről most jelent meg egy vastag kötetben, melyet Kerei Sándor igazgató tett közre. Tartalmazza a fenntartó és kormányzó testület, a tanári kar névsorát, ennek működését, a tananyag és tankönyvek leírását, az írásbeli dolgozatok tárgyait. Elszámol a főiskola gyűjteményeinek gyarapodásával, az iskolai jótéteményekről pedig különösen terjedelmesen emlékezik meg, az ifjusági egyesületekről is terjedelmesen ír. Fontos része az értesítőnek a tanulók névsora és osztályzata. Szinjeles tanulók voltak: Bódogh János, Fráter Iván, Tóth János, Miszti Gyula, Molnár Lajos, Horváth István, D. Szabó Sándor, Szabó Sándor, Németh István, Ménes Lajos, Stolz János, Görgei Márton, Vecsey Zoltán, Julov Jenő, Major János, Nágel Zoltán, Bartsch Frigyes, Szabó Béla, Szathmáry Árpád, Vértesi István, Erőss Sándor, Vásári András. A főgimnáziumnak volt 708 tanulója, ezek közt volt 538 ev. ref., 28 ág. ev., 1 unitárius, 10 róm. kath., 32 izraelita. Anya nyelvre 9 német kivételével mind magyar. Helybeli volt 617, megyebeli 35, más megyebeli 226.

A Lakatos-ügy.

(Elmozdították állásától. — A betegsegélyző pénztár ülése)

(Saját tudósítónktól.)

— július 17.

Az ipartestület és az ezzel kapcsolatos betegsegélyző pénztár beléletében sok port vert fel mostanában a **Lakatos** ügy.

Olvasóink bizonyára emlékeznek még arra, hogy Lakatos László, a betegsegélyző pénztár számfeljöje szocialista agitációja folytán erősen összekülbözött felettes hatóságával, az ipartestület elnökségével. Ez az összekülbözés abból nyert kiindulást, hogy az ipartestület valami rendelet végrehajtását követelte Lakatostól s ő ezt megtagadta. Holmi szabálytalanságok is fordultak elő, nevezetesen Lakatos többször nem jelent meg az igazgatótanács előtt, ahová idézve volt.

A múlt hetekben aztán, amidőn az ismeretes néhány órai általános sztrájk volt, az ipartestület vezetőségének haragja teljes erővel fordult Lakatos ellen, aki azt a sztrájkgyűlést vezette és irányította.

Az ipartestület betegsegélyző pénztárának igazgató-tanácsa mai ülésén aztán véget vetett az örökös torzsalkodásnak azzal, hogy Lakatos Lászlót állásától elmozdította.

A városzerte nagy érdeklődéssel kísért ülésről tudósítónk a következőket jelenti:

Az ipartestület betegsegélyző pénztárának igazgató tanácsa ma délután 6 órakor Zelinger Ede elnöklésével ülést tartott. Az ülést szűzárólág azért hívták össze, hogy az igazgató-tanács ítélkezzen Lakatos László feletti, akit az elnökség többféle szabálytalansággal vádolt meg.

Az ülés megnyitáskor bejelentette az elnök, hogy Lakatos Lászlót a múlt héten felfüggesztette ugyan Végh Gyula rendőrfőkapitány, de a városi tanács Lakatos felebezése folytán megszüntette a felfüggesztését és megállapította, hogy Lakatos feletti egyedül a betegsegélyző pénztárnak van joga ítélkezni. Elnök ezután üdvözölte az ipartestület képviselőit megjelent Vétessy Béla rendőrfőkapitányt s a megjelent tagokat. Konstatálta, hogy az ülés határozatképes.

Dr. Tóth Kálmán jegyző felolvasta a fegyelmi ügyre vonatkozó iratokat.

Lakatos László személyesen védekezik. Kijelenti, hogy őt a munkásság hozta le mostani állására Budapestről s ő ennek folytán elsősorban az ő képviselőjüknak tekinti magát s csak azután hivatalnoknak. Majus elsejét Zelinger Ede elnök engedélyével ünnepelte meg. Igaz, hogy a debreceni szocialista demokrata pártjánál érdemleges szellemi munkát végez, de ez indokolva van azzal, hogy ő első sorban szocialista demokrata. Az is igaz, hogy engedély nélkül vett részt a június 25-iki népgyűlésen, a minnek az a magyarázata, hogy az idő rövidsége miatt nem volt képes az engedélyt megszerezni. Az igazgató-tanács elött annak idején azért nem jelent meg, mert csonka tanács ő nem vonhatja semmiért felelősségre.

Zelinger Ede elnök nem fogadja el Lakatos védekezését. Lakatos szándékosan vádolja minden alap nélkül az igazgató-tanácsot, hogy a pénztárnál szabálytalanságokat tör el. Ez nem való. Indítványozza Lakatos elmozdítását, mert a torzsalkodás megszüntetésére ezt tartja a legradikálisabb eszközhöz.

A tárgyhöz Török Gábor, Borsi Lajos szóltak hozzá Lakatos védelmében, míg az elmozdítást Fésüs Lajos követelte.

Egri András azt fejtegette, hogy a visszahelyezésre nincs szükség, miután Lakatos az igazgatóság nem függesztette fel.

Vétessy Béla erre felvilágosításul megjegyezte, hogy általános szokás alapján joga van az igazgató-tanács elnökének a pénztár alkalmazottját felfüggeszteni, ha szabálytalanságot észlel.

Fésüs Lajos, Egri András és Török Gábor ismételt felszólalásai után Zelinger bezárta a vitát, de annyit még megjegyzett, hogy Lakatos ügye mai fejleményében az egész igazgató-tanács sérelme, mert Lakatos lépten-nyomon sértésekkel és gyanúsításokkal hangozza el a pénztár vezetőségét.

Többek titkos szavazást kértek, amit az elnök el is rendelt s a szavazatszedő küldöttséget Vétessy Béla elnöklése alatt Fésüs Lajos és Török Gábor tanács-tagokból ala-

kitotta meg. Megállapította azt is, hogy az elnöki javaslat mellett igen nel s a Lakatos elmozdítását ellenző indítvány mellett nem kell szavazni.

A szavazás megejtetvén, Vétessy Béla szavazatszedő küldöttségi elnök kihirdette az eredményt. Összesen 23 szavazatot adtak be, amely 12 igenre és 11 nemre oszlott meg.

Ennek alapján Zelinger Ede elnök kihirdette a határozatot, hogy a betegsegélyző pénztár igazgató-tanácsa egy szótöbbséggel Lakatos László számfeljöje állásától elmozdította. A határozat ellen felebezésnek nincs helye.

A határozat kihirdetése nem okozott nagyobb emociót. Lakatos László minden megjegyzés nélkül tudomásul vette és el távozott.

Nem lehetetlen, hogy a mai ülésnek folytatást rendeznek — a szocialdemokraták.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

(Pesti rigmusok.)

— július 17.

Ah végre, végre kaptam én is
Egy szürke levelet,
Régóta várom izgatottan,
S most, hogy megérkezett,
Nagyon kinosan meglepett.

Azt hittem, ily kis pontra, mint én,
Nem gondol senki rég,
S hogy rólam, — minthogy e hazának
Polgára van elég, —
Mindenkinek megfeledekzenék.

De nem! csalódtam! Ime volt hát
Egy gondos, drága fő,
Mely mindig számon tartja engem,
S gondol reám . . . ki ő?
Hát az adófelügyelő.

Evekre nyuló zord időkben
Szívemben éltem én,
S nem birt onnét kitépni semmit
E roppant földtekén,
Se zord éj, se tündéfény.

És mily előzékeny, mi kedves!
Mily bájjal invitál,
Azt írja, hogy rögvést siessenek,
Mert ő epedve vár
Három esztendő óta már.

Szent Isten! Három éve lenne
Már, hogy nem láttam őt?
Megyek megyek, futok rohanvást,
Láthatni mielőbb
A jó adófelügyelőt.

De mégse! Nem! Nem jó ilyenkor,
Ha az ember szalad,
E viszontlátás gyönyörétől,
E roppant suly alatt,
A szívem — félek —, meghasad . . .

Fenő.

— **Hirek a kamarából.** A kereskedelmi és iparkamara elnöki tanácsa tegnapi ülést tartott, melyen a folyó ügyeket intézte el. Az országos csatornatervezések dolgában a miskolci kamara azt javasolja, hogy a kassai, miskolci, nagyváradai és debreceni kamarák tartanak Debrecenben közös értekezletet. Szabó Kálmán orsz. képviselő a kereskedelmi elnöki tisztségről elfoglaltsága folytán lemondván, helyére a kamara Csanak József kereskedőt nevezte meg. A budapesti kamara megkereste a debrecenit, hogy a kereskedelmi szakbíróknak Polónyi által szóba hozott megszüntetése ellen foglaljanak állást. A debreceni kamarának ez régi álláspontja lévén, szívesen csatlakozott a moz-

galomhoz. Ez ügyben országos kamarai gyűlés lesz. A keresk. miniszter meghívta a kamarát a honvédség lábbeli szükségletének kiosztása tárgyában e hó 19-én a minisiteriumban tartandó gyűlésre. A kamara Szávay titkár küldte ki. A kamara ujabban ismét 12 ösztöndíjat oszt ki szakiskolai tanulók között. A kérvényeket e hó 20-án tartandó közös bizottsági ülés tárgyalja.

— **Wolaffka püspök utóda.** A megboldogult dr. Wolaffka Nándor püspök megürült helyének, a debreceni kisprépostságnak betöltése még mindig késik. Ennek oka — értesülésünk szerint — abban keresendő, hogy rendkívül nehéz a debreceni különös viszonyoknak megfelelő utód találása. — Irányadó körökben úgy vélekednek, hogy nem csupán oly egyénre van szükség, a ki társadalmilag tevékeny ember, de olyan is, a ki papi hivatás tekintetében is mintaszerűnek tekinthető. Városunk kath. intelligenciája Wolaffka Nándornak, e tekintetben is méltó utódjává tekinti különösen dr. Irinyi Istvánt, a szatmári papnövelde tudós tanárát, a bécsi Pazmáneum egykori kiváló növendékét. — Ezenkívül számos benső kapocs fűzi Debrecen városához. A városnak szülötte, előkelő rokonsága lakik itt s már származásánál fogva is perfekt uriember, a ki reprezentálni képes. Egyházi működéséből pedig bizony következtethető, hogy a kath. hitélet gondozása is kitűnő kezekben lenne ő nála. Mozgalom indult meg az iránt, hogy a debreceni kispréposti állásra dr. Irinyi István legyen megnevezhető.

— **Iparosok jutalmazása.** A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, — hogy évenként bizonyos számú jutalmat ad a kereskedelmi és iparkamarának javaslatára oly ipari munkásoknak, kik hosszú és hűséges szolgálattal és ezzel párosult egyéb kiváló jó tulajdonságokkal erre érdemeket szereztek. E jutalmakból évenként minden kereskedelmi és iparkamara területére bizonyos rész esik, rendszerint minden évben a karácsonyi ünnepek körül osztatnak ki megfelelő ünnepélyességgel. A kitüntetett munkások mind-egyike 200 koronát és a jutalmazás indokait tartalmazó elismerő okmányt kap.

— **A férj elégtétele.** A „Radikális Ujság” a minap becsületsértő támadást intézett Schönberger Béla báró ezredes felesége ellen. A báró ezért felkérte Zubovics Fedort és Deák Jenőt, hogy Szilágyi Gyulát a Radikális Ujság szerkesztőjét keressék föl és tölje a sértésért elégtételt kérjenek. A segédek azonban már több napja nem találták Szilágyit sehol. Erre Schönberger Béla báró ma lovászával felment a Radikális Ujság szerkesztőségébe, a hol Bakonyi Endrét, Bakonyi Samu orsz. gyűlési képviselő öcsesét találta. „Hol van Szilágyi?” kérdezte Bakonyitól a báró. „Nem tudom” — volt a válasz. — „Akkor magának fogom kiadni a mit akarok,” kiáltott Schönberger. Azzal intett a lovászáknak, ki erre véresre verte Bakonyi Endrét. Az eset fővárosszerte óriási izgatottságot keltett.

— **A békéltető bizottság ülése.** Az ipartestület békéltető bizottsága holnap délután az ipartestület kis tanácstermében ülést tart. Az ülésen a munkaadók és a segédek közt felmerült dolgokat tárgyalja be a bizottság. Szakosztályi ülés. A cipész szakosztály holnap délután 3 órakor szintén ülést tart.

— **Megrabolt utas.** Zilahról jelentik ezt a kissé furcsán hangzó hírt: Csighy Sándor algyógyi áll. isk. igazgató családjával együtt a brassó predeáli személyvonatról átszállt Püspökladányban az éjjel után 2 órakor Debrecen felé induló személyvonatra, mely minden szabály ellenére, a pályaudvartól messze, künn a mezőn megállott. —

Felérge és gyermekei már felszálltak a vonatra, ő maga pedig, karján legkisebb gyermekével éppen felszállni készült a magas töltésen álló vonatra. Mikor a kocsiján állott, gyermekét fél kézzel tartva, másik kezével pedig a kocsit krlátját fogva, egy alak ugrott elő, ki a tehetetlen helyzetben levő Csighynek zsebeit irtelen átkutatta és 160 koronányi összeggel megugrott. Csighy meg is ragadta egy pillanatra a rabló karját, de mivel veszélyes helyzetben volt, kénytelen volt azt elengedni. — Gyermekeit a kocsiba letéve, a rablonak semmi nyomát sem találta és kalauzt is csak nagysokára sikerült előkerítenie, de már akkor a vakmerő támadónak nyomát sem találták. Csighy az államasutak ellen kártérítési pert indított, mert nyílt mezőn állott meg a vonat.

— **Cabaret-estély.** A budapesti népszínház tagjai élükön Kápolnay Irén, Szecsy Magda, Ujváry Károly és Pázmán Ferenc művészekkel és Hetényi (Heidelberg) Albert zeneszerző f. hó 21. és 22. éj, szombaton és vasárnap este Cabaret estélyt rendeznek az „Angol királynő” nyári helyiségében. A Cabaret műsorába ének, tánc, kuplék és tréfás magánjelenetek vannak felvéve és Kápolnay Irénnek a fővárosba is nagy sikert aratott „Hollandus facipő tánca”. Ujváry Károly a népszínház elsőrangú komikus színésze a „Vén Cigány” országsszerte ismert előadásával és rendkívül tréfás magánjelenettel vesz részt a műsorban. Pázmán Ferenc pedig a legnépszerűbb kupléit és próza számait fogja előadni. Az estély este fél 8 órakor kezdődik és a beléptidjék 2 és 1 koronába vannak megállapítva — A vasárnapi est teljesen új műsorral lesz megtartva. — Mindkét előadásra felhívjuk a nagy közönség figyelmét.

— **Vakmerő lökötés.** Párját ritkító lökötést követek el a hó 16. árá virradóra Bajdosó János debreceni gazda kisszepesi tanyájáról. Két lovat kötöttek el a vakmerő tettesek. Az egyik 4 éves pej herélt, a másik 4 éves deres herélt, félcipőjű volt. A legérdekesebb, hogy kilencen feküdtek kint a szabadban és senki sem ébredt fel. A lökötést alkalmasint kóbor cigányok követték et.

— **Az osztályosrajtók húzása.** A 3. ik osztály mai húzásán kihuzott nagyobb nyeremények a következők:

25.000	koronát nyert:	111291.
20.000	koronát nyert:	28880
15.000	koronát nyert:	121497.
3000	koronát nyertek:	14743 24032
106100.		
2000	koronát nyertek:	37028 72866
110890.		
1000	koronát nyertek:	30096 32726
32771	108558.	
500	koronát nyertek:	683 4500 8757
9256	10233 10847 11981 17347 17381 20243	
21765	22156 23095 25520 26723 28086 28629	
30606	34086 35782 35984 40349 49279 51815	
53764	54534 54647 55581 55792 57941 57941	
58299	62968 63326 63326 66470 80223 93763	
98121	100158 100761 101174 102832 110153	
110207	110498 114189 115948 117713 119416	
119655	121745 121745 123316 123135.	

A többi kibuzott számok 130 koronát nyertek.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Fővárosi tudósítónk jelentése: Blahó Viktória 28 éves gyári munkásnő a Wesselényi utca 48. számú ház kapujában marólugot ivott, azután petroluummal leöntötte és felgyújtotta ruháit. A járőkelők tépdesték le róla lángoló öltözetét. A boldogtalan leányt súlyos belső sérülésekkel, összeégett testtel vitték be a mentők a Rókus kórházba, ahol haldoklik. Testének okát nem tudják.

— **Megkéselt pénzügyőr.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Az éjszaka az Ullői út 89. számú ház előtt egy pénzügyőrt látott feküdni a cirkáló rendőr. Eleinte azt hitte, hogy ittas emberrel van dolga és keltegetni

kezdte. Ekkor látta, hogy a pénzügyőr több sebtől vérzik és eszméletlen állapotban van. Bevitték a kórházba és megállapították, hogy az illető Bertilik Jenő, kihallgatni azonban nem lehetett.

— **Vasut mixeria.** Ma, az esti órákban valóságos rémhírek keringtek a városban. Tápot az adott nekik, hogy a Szatmár felől érkező személyvonatnál három órai késést jelentettek. Az érdeklődőket, akik valószínűleg megrohanták a pályaudvar forgalmi hivatalát kérésekkel, megnyugtatta az inspekciónak tiszt azzal, hogy nincsen semmi baj, mindössze annyi történt, hogy a budapesti gyorsvonat egyik kocsijának tengelye Bustyaháza és Huszt között eltörtött és emiatt a közlekedésben három órai szünet állt be, amíg a tengelyt megigazították. Egyébként emberéletben nem esett veszedelem.

— **Ujvári Károly az Orfeumban.** Tegnap óta az orfeum közönségének, amely naponta nagy számmal keresi fel a kitűnően vezetett, mulatót, része van gyönyörködnie Ujvári Károly művészetében. Ki is Ujvári Károly? Felesleges bemutatni. Egy évtizeden át ragyogott a könnyű aréna színpadán, míg aztán az élelmes direktori ész a színpadra nem állította. Most Krecsányi társulatának férfi klovaja. Orfeumi szereplése, amelyvel régi szerelmének áldoz, épen ezért felelte becses és aki érdeklődik a metamorfózisok iránt, nézze meg Ujvári Károlyt, az artistából vérbeli művészszé vedlett komikust. Egyébként 15 ón teljesen új műsor és pedig pompás műsor köszöntötte be az orfeumba és azóta a sűrű tapsól csakugyan reng a szellős alkotmány.

— **Árverés a vasuton.** A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és tehérművek stb. Debrecen állomás podgyász felvételi helyiségében 1906 évi július hó 23. án délután 3 órakor kezdődő nyilvános árverésen ellognak adatai. A bevétel a helybeli szegényalapról fog fordítatni.

— **Meg támadta a rendőrt.** Molnár László napszámos tegnap részeg állapotban a Hatvan-utcán megtámadta az őrt álló rendőrt és ütlegelni kezdte Csak másik rendőr segítségével lehetett lekenyerezni és a bűnügyi osztályra kísérni.

— **Elhunytak.** A tegnapi napon a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalban: Ferge Amália ev. ref. 5 napos, Kiss Ernő ev. ref. 6 hónapos, Vértesi Pál ev. ref. 48 éves. Szabó Erzsébet ev. ref. 21 éves. Bezzeg László ev. ref. 3 hónapos.

x **Utazók és ügyzők fix fizetéssel** és jutalékkal felvételnek Schweitzer Testvérek cégénél Debrecenben, Piac-utca 56.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányszori bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerésznél. — Debrecen Kossuth-utca „Arany egyszarvú” gyógyszerár. 107—x 51.

x **Egy óriási balna hal** minden esztészt sikerült megszereznem, úgy, hogy most a női mellfűzők készítéséhez a legkitűnőbb halasont anyaggal rendelkezem. Te kintettel a nagy mennyiségre, abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy minden elfogadható árban és vezetésem alatt készítették eredeti párisi és angol model után bármilyen érzékeny alaknak megfelelő kényelmes mellfűzőt. A tisztelt hölgyközönség ezzel abba az előnyös helyzetbe jut, hogy nem lesz kénytelen más rossz rendszerű és szakértelen nélkül készített fűzőket viselni, a mely esetleg a női szervezetre könnyen káros hatása lehet. Nagy raktárt tartok kész mellfűzőkben 2 koronától feljebb. Javítást a legolcsóbban eszközölök. Szives bizalmat és pártfogást kér tisztelettel Golstein Karolina, Debrecen, Fő piac, Lamprecht-palota.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkialítás a műterem kapubejárataánál levő kirkatban.

x Az Arany Bika kávéházban minden este előgányzene.

Hegyí Antal bűnlajstroma.

Az ügyésség vádiratai.

Szeged, július 17.

A szegedi kir. ügyésség most küldötte át azokat az iratokat a törvénszéki tanáchoz, amelyben azok a pörök foglaltnak, amelyekben Hegyí Antal páternek még számolni kell.

Mint a vádiratokból kitetszik, Hegyí Antalnak három elintézetlen bűnpöre van a szegedi kir. törvénszéken. Izgatás magánlakésértés és hamis vád miatt folyik még elieue eljárás.

Amikor Molnár Jenőt Szentesen legelőször képviselőnek választották, Hegyí Antal a Tiszavidék című lapban, melyet akkor Sima Ferenc szerkesztett Molnár Jenőt támadta és mindazokat a polgárokat, akik rája adták szavazatukat. A támadó cikkekben aztán politikai izgatás is volt, amelyek miatt pörbe fogta az ügyésség, de a tárgyalást nem tartották meg, mert Hegyí Antal mindig talált módot, hogy azt elnapolják.

A másik ügy, amelyben magánlakésértés miatt vádoltatik, a következő:

Amikor Hegyí Antaltól kitűnt, hogy a csongrádi plébánia pénzét elsikkasztotta és emiatt elmozdították, mindent elkövetett, hogy állásába visszahelyezzék. Mikor ez nem sikerült neki, haragja az ellen a plébános ellen fordult, akivel őt helyettesítették Bejárta híveit, a tanyák közt beszédek tartott az új plébános ellen és annyira fellázította azokat, akik az ő ártatlanságában hittek, hogy ezekkel együtt egy vasárnapi délután betört a plébániára és ott az új plébános szobájában minden összetörték. A plébános bútorait kidobták az udvarra és biába volt minden tiltakozás, magát a plébánost is kitessekeltek.

Az ügyben husz ember volt megvádolva, azonban a vizsgálat során kiderült, hogy csak Hegyí Antal izgatásai bírták rá őket, hogy betörjenek a plébániára és így csak Hegyít helyezte vád alá a törvénszék vádtanácsa.

Ebben az ügyben már ki volt tűzve a tárgyalás, előle azonban Hegyí Amerikába szökött.

Érdekes a harmadik pöre, amelyben hamis vádaskodás miatt folyik ellene eljárás. Hegyí Antalnak pöre volt az elhalt Eszes Mátyás csongrádi földbirtokossal, amely pörben azonban nem olyan ítéletet hoztak, mint aminőt ő szeretett volna. Megjárta a pör az összes fórumokat, de Hegyire nézve eredménytelenül. Erre Hegyí páter a Tiszavidék című lapban neki roított Eszesnek, megrágalmazta, hogy a vagyonát gyilkossággal és rablásokkal szerezte. Ugyanígyen feljelentést tett az ügyésségnél is. Persze, a vádakból egy szó sem volt igaz. Így aztán Eszes Mátyás hamis vádaskodás miatt bűnügyi feljelentést tett ellene.

Azóta Eszes Mátyás meghalt s így valószínű, hogy az ügy megszűnik. A másik kettőben legközelebb megtartja a törvénszék a főtárgyalást.

TAVIRATOK.

A hadgyakorlatok.

Budapest, július 17. A lapoknak az a híre, hogy ő Felsége a király augusztus hó 31-re és szeptember 3-án között a dalmáciai tengeri és partraszállási hadgyakorlatok alkalmával bosnyák területre lép, félreértésen alapulhat, mert ő felsége az említett időben a sziléziai hadgyakorlatokon vesz részt. A dalmáciai tengeri és partraszállási gyakorlatok szeptember közepén lesznek.

A forrongó Oroszország.

Pétervár, július 17. (P. t. ü.) Miklós cár július 15-én kelt rendelettel megfosztotta a 7-es számú lovasezredet az annak 1902. év április 19-én adományozott zászlótól.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 17.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelte. Bányadt irányszat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba 10—15 fillérral olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek között zab emelkedő, tengeri, rozs és árpa változatlan. Idő: szép.

Buza októberre	15.06—08.
Buza áprilisra	15.66—68.
Rosz októberre	12.88—90.
Rosz áprilisra	—
Zab októberre	13.08—10.
Zab áprilisra	13.48—50.
Tengeri augusztusra	12.18—20.
Tengeri szeptemberre	12.32—34.
Tengeri 1907 májusra	10.66—68.
Repece augusztusra	32.80—32.

Törvénykezés.

§ A debreceni ügyvédi kamara tegnap r. k. közgyűlést tartott, Márk Endre elnökölte alatt. A kamara Lányi igazságügyminisztert törvényesnek nem ismervén el, szokásos évi fölterjesztését nem tette meg. Polónyi Géza felszólítására tegnap foglalkozott a kamara dr. Megyery Pál kamarai titkár előadása mellett a fölterjesztéssel, a melyet némi módosítással el is fogadtak. A fölterjesztés elítéli a volt törvénytelen kormányt s üdvözli az új igazságügyminisztert. Reményli, hogy az új korszak megayltyával a jogállam követelményei, ugyszintén az igazságszolgáltatás összes tényezői és így ügyvédi karunknak jogos igényei is érvényesülni fognak. Eddig a kormányok megnyirbálták az ügyvédség jogkörét, a bagatell-törvény a vidéki ügyvédekre nézve volt káros, a községi jegyzők zugrásait pedig törvényei erősítették meg. Az ügyvédi kar tuizsufaltságának megakadályozását célzó intézkedésekben a kamara készséggel támogatja a minisztert. A joggyakorlati idő meghosszabbításának és az ügyvédi s bírói minősítés egyenlővételének a kamara híve és pártolója. Az ügyvédi munkadíjak kérdésénél is sok sérelmet sorol fel a kamara. Különösen azt kéri a kamara, hogy a pártfogó ügyvédek a leletjuttatókól e célra létesítendő alaptól, a kirendelt védők pedig a bünygyi áttatnyóól megfelelő díjazást kapjanak. Hangsúlyozza a kamara a parlament munkálkodásának megindítását, a m gánjogi kodifikáció megkezdését nagy munkájának befejezését, a polgári törvénykezési rendtartás megalkotását és a büntetőtörvény revízióját. Bevették a fölterjesztésbe dr. Kőrösi Kálmánnak a tőzsdebiróságokra vonatkozó indítványát, végül pedig hangsúlyozza a fölterjesztés, hogy a debreceni törvényszék tagjai a resájuk nehezede munkát odaadó szorgalommal és nagy alaposággal végzik, de nagy a munkahalmaz, miért is három bírói állásai és megfelelő jegyzői karral kellene szaporítani. A törvényszéknél, de a többi bíróságoknál is kevés a kezelőszemélyzet, ezt főleg a központnál szaporítani kellene.

§ Mostohájának gyilkosa. Fővárosi tudósítónk jelenen: Folytonos civakodások között éltek egymás mellett Radoszavlyevics Toma szokolaváci lakos és mostoha anyja özv. Radoszavlyevics Julia. Ez év elején a fiu megnősült, a midőn aztán még türethetlenebb lett a viszony mostohájával. Naponta verkedtek egymással fiu és mostohája s bizony sokszor beleelegyedett a viszályba az ujdonsült menyecské is. — Február 13-án ugyancsak javában civódtak egymással Radoszavlyevics és mostohája.

— Kidoblak banneteket az én házamból, kiáltott a mostoha.

— A te házad! Hisz édes apámat is azért tetted el láb alól, hogy a tied legyen a vagyon, felelte vissza a fiu.

— Takarodj ki innen, kifestett feleséggel együtt, válaszolt a mostoha s felvett egy vasvilág, hogy mostoha fiát és feleséjét kitessekelje. A fiu erre nagyon feldühödött, kikapta felesége kezéből a véletlenül nála levő fejszét s többször fejbeütötte mostoháját. Az asszony vértől borítva elterült. A feldühödött fiu, feleségétől együtt hasba rugták a haldokló asszonyt, megtaposták s azután a mestergerendára felkötötték, mintha öngyilkos lelt volna.

A naiv híresztelésnek, hogy mostohájuk öngyilkos lett, persze nem adott hitelt senki a faluban, mert a vérese vert fejből még az agyvélő is kilocscsant.

A csendőrök rögtön elfogták a házaspárt s elvitték Fehértemplomba, s hol az esküdtbiróság előtt lefolytatott tárgyaláson mindent bevallottak.

Az esküdtek bünösnek mondták Radoszavlyevics Tomát és feleségét Mileszát az erős felindulásban elkövetett emberölésben s az eljáró törvényszék figyelembe véve a beismerést és a folytonos civódat, a fiut 5 évi és feleségét 3 évi fegyházra ítélte.

A kir. Curia szünsti tanácsa ma Székely Ferenc koronagyász indítványára hozzájárult az ítélethez.

Szerkesztői-posta.

T. G. Arany J.-nak kérdéses verse így hangzik:

Az életet már megjártam:
Mit szívembe vágyva zártam,
Azt nem hozta,
Attól makacsul megfoszta.

Egy kis független nyugalmat,
Melyben a dal megfogyanhat,
Kértem, kérve;
S ő halasztá évről-évre.

Csöndes fészket, zöld lomb árnyán,
Hová nuzsám' el-elvárnám,
Mely sajátom;
Benne én és kis családom.

Munkás, vidám öregséget,
Hol, mit kezdtem, abban véget . . .
Ennyi volt csak;
S hogy megint ültessek, oltsak.

Most, ha adná is, már késő;
Egy nyugalom vár, a végső:
Mert hogy szálljon,
Bár kalitja már kinyitva,
Rabmadár is, szegett szárnyon!

„Telistele“ Éretlenségekkel van írva a vers „telistele“!

M. G. Abban a tőzsdében nézzen utána, a melyben sorsjegyet vásárolta!

Erna. Mikor Tóth Béla még hátul gomboló nadrágban járt, már akkor írta a „Tolhegyen“ c. rovat írója apróbb elmefuttatásait a „Budapest“-ben. A mai események rövid, kiélezett tárgyalásának hosszú multja van Magyarországon. Aszalay Dániel, Kecskeméti Aurél, Mikszáth Kálmán, ifj. Ábrányi Kornél, Pokorny Jenő stb., kezdték azt meg, nem T. B., aki dicsekszik vele.

Ingtatlanok forgalma Debrecenben.

Bárány Mór és neje Fürst Berta veszik a debreceni 7124 sztkvben foglalt 2 hold majorsági földet Szakácsi Andrásról 14000 koronáért.

Szép József veszi a debreceni 5574 sztkvben foglalt 4 hold 610 négyszögöl újosztású földet Horváth Sándorné Csapó Erzsébettől 3200 kor.

Ember János és neje Kutasi Mária veszik a debreceni 5957 sztkvben foglalt

Kandia utca 17. sz. házat Korekes Istvánné Papp Irén és társaitól 27416 kor. 67 fillér.

Falusi György és neje Jámor Julianna veszik a debreceni 3487 sztkvben foglalt 1374 négyszögöl sestakerti szőlőt Hevesi István és társaitól 760 koronáért.

Bareli Lajos és neje Boros Márta veszik a debreceni 9193 sztkvben foglalt 300 négyszögöl postakerti szőlőt ifj. Csongádi József és neje Molnár Juliannától 2600 koronáért.

Kozma Dániel és neje Kovács Julianna veszik a debreceni 1193 sztkvben foglalt Homok utca 14. sz. házat Horog György és társaitól 3550 koronáért.

Aranvi Lajosné Biró Eszter veszi a debreceni 8298 sztkvben foglalt 374 négy szögöl Vargakerti szőlőt az Alföldi takarékpénztártól 2000 kor.

Molnár András veszi a debreceni 842. sztkvben foglalt Eötvös utca 44. sz. házból Tisza Istvánné Kasai Juliannától illető egyharmadrészt 1066 kor. 66 fillér.

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbiróságnak V. 1402-2. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bajdor János részére Dávidházy Sándor és neje debreceni vénkert lakosoktól 414 korona 50 fillér, ennek 1906. évi március hó 6. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 86 korona 36 fillér perkötség erejéig 1906. évi május hó 10-én biróilag le- és felülfoglalt és 740 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1906. évi július hó 19-én délután 3 órakor** kezdetét veendő és Debrecenben, Vénkert 48. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1906. évi július hó 22.

Bódogh Zsigmond,
bírói kiküldött.

Cook és Johnson-féle

amerikai

Patent-tyukszem-Gyűrű

(törv. védve)

ma az egyetlen szer, mely a borasztó tyukszem fájalmakat — azonnal megszünteti és el is távolítja.

Ez ma a világ legjobb szere minden szenvedőnek ajánlatik.

1 drb. 20 fillér, 6 drb. 1 korona.
Debrecenben kapható a következő gyógyszer-tárakban: 385—6—2.

Balázs Ödön Csapó-utca, — Kóczian Dezső — Homokkert-utca, — Mihalovits Jenő, — Muraközy László, — Sziloz Ferenc az angyalhoz. — Radakovics Géza, — Dr. Rothschnek v. k., — Dr. Varga és Bodnár G. az aranyegyszarvúhoz, — Kovács L. a fehérhatyúhoz — és Tóth Béla uraknál, — ugyszint a birodalom minden gyógyszer-tárában és droguériájában.

Még mindég!

Nagyválaszték hosszú és rövid száru se'yem cóna és glace keztyükben.

Sérv-kötők, Has-kötők, hátegyenesítők, műlabak, műkezek, műfüzők mértékeszerinti készítéses és szakszerű javi tása el vállalatik.

Mentőszekrények! Cseplőgépek és gyár üzemekhez miniszteri rendelet szerint.

SGHÓN SÁNDOR

keztyü, kötszer- és orvosí mőszer-tára, **DEBRECEN.** Piac-u. 12. Stenczinger-ház.

Árlejtségi hirdetés kenyérszállításra

A debreceni ev. reform. főiskolai tápintézet részére az 1906. aug. 31-től 1909. aug. 31-ig terjedő három évben szükséges kenyér szállításra árlejtségi hirdettetik.

A szállítandó kenyér mennyiségére nézve tájékoztatást nyújt az a körülmény, hogy a múlt évi szükséglet: 36.026 kilogramm volt.

A kenyér a helybeli István gőzmalom társulat örleményei között 6 os számmal jegyzett kenyérlisztból állítandó elő s árára nézve is azon 6 os számu liszt ára szolgál számítási alapul; minélfogva jelen árlejtséni pályázók azt tartoznak világosan ajánlataikban ki nyilvánítani, hogy a megnevezett lisztnek István gőzmalmi hivatalos árjegyzék szerinti mindenkorí árából hány százalék engedményvel hajlandók a kenyeret szállítani.

A kötendő szerződés részletes feltételei a főiskola háznagyi hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Erre a kenyér szállításra vállalkozók zárt ajánlataikat 700. korona óvadékkal együtt **f. évi július hó 27 d. u. 5 órájáig** a főiskolai háznagyi hivatalhoz adják be; a beérkezett ajánlatok felett a főisk. gazdasági tanács határoz,

Debrecen, 1906. július 16.

Collégiumi háznagy.

Tavaszi és nyári Idény 1906. évre. VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK.

Egy szelvény ára 3.10 mtr. (K 7.—, 8.—, 10.— jó hosszú, teljes férfisi- (K 12.—, 14.— jobb tónyre elegendő (kabát, (K 16.—, 18.— finom nadrág és mellény) csak (K 21.— legfinomabb)

Egy szelvény fekete szalon öltönyre K. 20.—, valamint felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kangarn stb., gyár. r. a. az elismert szolid posztógyári raktár által

Siegel-Imhof, BRÜNN

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállításért felelősséget vállalok. A mag. nevére óriási előnyök hárulnak, hogy szövetet fenti cégnél közvetlen gyári piacon rendelheti.

Kertek kiültetése alkalmából figyelembe ajánlom, nagy készletemet szép szőnyeg és virágzó növényekből olcsó árban.

Paczelt János

Debrecen, Kossuth-utca.

Klimatikus gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő. IDÉNY: Május—Október.

(Stájerország.)

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutus baja; Asztma, Emphysem) az emésztési szervek, sziv-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs theropia, pneumatikus kamarák, hidegvizgyógyintézet, szénsavas fürdők

Fangó-gyógymód stb. stb. Gyógyforások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent-János-kut, Remete-forrás.

Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a **Fürdőigazgatóság.**

HYDRAULIKUS SAJTÓK

Arany érem Szeged 1899
Arany érem Budapest 1899
Arany érem Pozsony 1902

hydraulikus sajtóért

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat

kézihajtású Herculesnyomerő szerkezettel fa vagy vastányerral — Gyümölcs és

szőlő-örlöket, bogyzógépeket,

Gyümölcs aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán keretnek.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészeketől.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György ur Aussighan bárkinék, a ki bebizonyítja hogy szappana a „SCHICHT“ névvel valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-SZAPPAN!

(„SZARVAS“ vagy KULCS“-szappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármí mosási célra, ugymint:

saját használatra minden ruhaneműnél és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

Zacherlin

Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen
Annók Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Friseth Károly
Ganovszky Lajos
Grünberger és Glück
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő.
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Rickl Antal József
Róth Antal
Várray József

Berettyóújfalú:
ifj. Weiszberger Ignác
Rohart Nándor

Érmihályfalva:
Grósz Hermann és fia
Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

Hajdunánás:
Slachta József

Hajduszoboszló:
Körner Lola

Tiszafüred:
Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizmann József

kereskedőknél.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZARSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a **„SZABADSÁG“**

pol. napilap

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsasajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“
részére

jutányosan felvételnek.

A

„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 kor.
Negyed évre . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . 20 kor.
Fél évre . . . 10 kor.
Negyed évre . . . 5 kor.